

kapitál uhrazovací zúročně uložen. Úroky náležejí vydražiteli po dobu, co příslušné břímě trvá (§ 225 ex. ř.). Výměnek, jehož cena 300 zl. nepřevyšuje, prost jest exekuce (§ 330 ex. ř.). Na jiná realní břemena může věřitel exekuci vésti především nucenou správou (§§ 332 a 334 ex. ř.).

(Viz čl. Výměnek, Vyvazení pozemků, Pacht dědičný a smlouva o dědičný úrok, Emfyteusis, Služebnosti lesní, Renta doživotní.)

Závdavek.

I. Pojem.

Dle o. o. zákonníka jest závdavek (arrha) onen obnos, který se dává při smlouvě na označení, že smlouva nějaká jest hotova (perfektní) nebo k zajištění, že smlouva uzavřená splnění dojde (§ 908 o. o. z.). Podstatné náležitosti závdavku jsou:

1. Hotovost (perfekce) smlouvy. Závdavek dává se vzhledem ku právoplatně uzavřené smlouvě (rozh. ze dne 11. září 1874 č. 8597, časop. »Gerichtshalle« z r. 1878 č. 2).

2. Závdavek dává se pravidelně při uzavírání smlouvy (rozh. ze dne 1. května 1877 č. 4878, časop. »Gerichtshalle« z r. 1877 č. 89). Smlouvený závdavek může se však i s plnými účinky právními dáti po učiněné smlouvě (rozh. ze dne 18. listopadu 1865 č. 2999, sb. »Gl. U.« č. 2115). Jestliže však byla část tržové ceny zaplacená a předmět tržový má býti vydán teprve po zapravení zbytku tržové ceny, nesluší považovati zaplacený onen obnos za závdavek, a kupec není oprávněn — když by předmět tržový jemu vydán nebyl, žádati za dvojnásobný obnos jakožto závdavek, jelikož úmluva i vůle stran směřovati musí na odevzdání závdavku (rozh. ze dne 3. května 1877 č. 7588, časop. »Gerichtshalle« z r. 1878 č. 55). Jestliže se však při uzavírání smlouvy nějaké ihned zaplatí určitý obnos, tedy před dospělostí umluveného plnění, jest obnos tento závdavkem (rozh. ze dne 4. května 1877 č. 4878, časop. »Gerichtshalle« z r. 1877 č. 89).

3. Na závdavek má příjemce jen tehdy nárok, pokud se týká, onen, kdo závdavek dal, oprávněn jest žádati za dvojnásobný závdavek jen v té případnosti, když vinou druhého kontrahenta smlouva splněna nebyla. I přísluší toto právo jedině onomu smluvníku, jenž úplně nevinen jest, že smlouva splnění nedošla, nikoli však v tom případě, kdy sám zavinil nebo spoluvinen jest toho, že smlouva splněna nebyla (rozh. ze dne 19. května 1870 č. 1503, časop. »Právník« z r. 1871).

4. Každá smlouva (i smlouva předchozí — pactum de contrahendo) může býti závdavkem utvrzena (rozh. ze dne 19. listopadu 1873 č. 10.492).

5. Závdavek záleží z pravidla z jistého peněžitého obnosu; sporno jest, lze-li dáti závdavek i v jiných věcech, jež se hodí k účelu zajištění; tak ku př. hodí-li se k tomu směnečný akcept, cenné věci, cenné papíry atd. Otázce této nasvědčuje rozh. ze dne 8. července 1856 č. 58.141, časop. »Ger. Halle« z r. 1859 č. 20, kdežto rozh. ze dne 1. června 1876 č. 2881, sb. »Gl. U.« č. 6167 konstatuje, že nesluší považovati odevzdání veřejných obligací ku zajištění kupní ceny za závdavek, nýbrž za pouhou kauci, následkem čehož nelze žádati za dvojnásobné vydání jeho.

6. Závdavek může se podržeti, pokud se týká, dvojnásobný závdavek požadovati, jestliže smlouva vinou dotyčné strany vůbec nebyla splněna, nikoli však v té případnosti, když smlouva jen z části uskutečnění došla, neboť pro tento případ nemá o. o. zákonník ustanovení žádného a proto musí se podle § 7 o. o. z. zřetel míti ku zákonným předpisům platícím

o litkupu příbuzném se závdavkem a protož tu platnosti nabývá obdoba § 909 o. o. z.; § 909 o. o. z. stanoví, že ten, kdo smlouvu jen z části splní, nemůže již od smlouvy odstoupiti zaplatě litkup; obdobně nemůže se při částečném splnění smlouvy závdavek podržeti resp. žádati dvojnásobný závdavek (rozh. ze dne 2. července 1873 č. 6347, sb. »Gl. U.« č. 5024). Z téhož důvodu nemůže kupec nějakého zboží požadovati dvojnásobného závdavku, bylo-li sice zboží zasláno, avšak nemá smluvených vlastností, jestliže tedy smlouva jen částečně nikoli úplna splnění došla (rozh. ze dne 11. března 1857 č. 1966, sb. »Gl. U.« č. 313).

7. Záloha není závdavkem ve smyslu § 908 o. o. z, (rozh. ze dne 5. února 1869 č. 11. 377, sb. »Gl. U.« č. 3276).

8. Požaduje li se navrácení dvojnásobného závdavku, má se nevinná strana spokojiti tím a nemůže na druhém kontrahentu žádati ani splnění smlouvy ani náhrady (§ 908 závěr. věta; rozh. ze dne 13. ledna 1857 č. 236, sb. »Gl. U.« č. 276).

II. Právo obchodní.

1. Článek 285 obch. z. vytýká jako [pravidlo, že závdavek musí se vrátiti nebo sraziti, připouští však výjimky na základě místního obyčeje nebo zvláštních úmluv (rozh. ze dne 31. října 1888 č. 12.511, časop. »Ger. Halle« z r. 1889 č. 34; rep. nál. č. 48, rozh. ze dne 18. dubna 1873 č. 2678).

2. Závdavek při obchodech daný propadá jen tehdy, když to bylo výslovně ujednáno nebo obyčejem to jest (rozh. ze dne 6. února 1878 č. 9094). O vrácení závdavku lze žádati v případě nesplnění smlouvy jen tehdy, když druhý kontrahent pro tento případ slíbil vrátiti závdavek (rozh. ze dne 24. srpna 1882 č. 6655).

3. Ustanovení čl. 285 obch. zák. a § 908 o. o. z. o závdavku neodporují si, neboť čl. 285 obch. z. stanoví jako pravidlo, že má býti závdavek vrácen nebo sražen, připouští však z pravidla toho výjimky na základě místního obyčeje. Vedle vydání závdavku lze při obchodech požadovati i náhradu; máť dle čl. 355 a 357 obch. z. kupec právo žádati místo splnění smlouvy náhradu pro nesplnění, kdežto o. o. z. stanoví však, že nevinná strana může místo číselně prokazatelné škody požadovati zaplacení určité sumy ve výši daného závdavku (rozh. ze dne 30. dubna 1885 č. 2612).

Zavodňování (Stavby zavodňovací).

I. Část všeobecná.

Zavodňovací stavby jsou ona zařízení, jimiž se uměle přivádí k zavodňovacím účelům na určité místo voda. Právo vésti vodu z cizího pozemku na pozemek vlastní jest ve smyslu § 407 o. o. z. zvláštní polní služebností, ježto služebnost tato větším dílem slouží zemědělským účelům, ku př. zavodňování pozemků, napájení dobytka, naplnění rybníka atd. Říšský vodní zákon označuje stavby zavodňovací rovněž jako služebnost (§ 15 lit. b). Majitel služebnosti oprávněn jest zařídit si k přivádění vody potřebná vedení, jež k stavbám zavodňovacím jsou nezbytna. K zavodňování slouží po většině zdýmadla a vodovody s potřebnými k tomu rourami, žlaby, jezy, příkopy, kanály, jež mohou se na služebném pozemku položit.

II. Zákonné podmínky při zřizování staveb zavodňovacích.